2024/587

2024.2.13.

# A BIZOTTSÁG (EU) 2024/587 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE

**(2024. február 12.)**

**az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelettől a földterület jó mezőgazdasági és környezeti állapotára vonatkozó 8. sz. előírás (8. sz. GAEC-előírás) alkalmazása, az EMGA-hozzájárulásban részesülő kiadások támogathatósági időpontja, valamint a KAP stratégiai tervek egyes agrár-ökológiai programok módosítása céljából történő módosításának szabályai tekintetében a 2024. igénylési évre biztosított eltérésről**

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 148. cikke (1) bekezdésére,

mivel:

(1) Az (EU) 2021/2115 rendelet 13. cikke értelmében a tagállamoknak biztosítaniuk kell valamennyi mezőgazdasági terület – köztük a termelésből kivont földterületek – jó mezőgazdasági és környezeti állapotának fenntartását, valamint nemzeti vagy regionális szinten minimumelőírásokat kell meghatározniuk a mezőgazdasági termelők és egyéb kedvezményezettek számára a szóban forgó rendelet III. mellékletében felsorolt minden egyes GAEC-előíráshoz, az említett előírások III. mellékletben megállapított fő célkitűzésével összhangban.

(2) A 8. sz. GAEC-előírás első követelménye értelmében a mezőgazdasági termelőknek szántóterületük egy minimális részét nem termelési célú területként vagy tájképi elemként kell fenntartaniuk. Az (EU) 2021/2115 rendelet III. melléklete értelmében a tagállamok három lehetőséget kínálhatnak fel a mezőgazdasági termelőknek e kötelezettség teljesítésére. A 8. sz. GAEC-előírás fő célkitűzése – beleértve a második, a harmadik és az esetleges negyedik követelményt is – a nem termelési célú tájképi elemek vagy mezőgazdasági területek fenntartása a gazdaságon belüli biológiai sokféleség javítása érdekében.

(3) A közös agrárpolitika közelmúltbeli reformjának részét képező zöldítési struktúrából eredő fokozott környezetvédelmi elvárásokkal párhuzamosan a mezőgazdasági termelőket jelenleg számos rendkívüli nehézség és bizonytalanság sújtja. Az elmúlt évet jelentős számú szélsőséges meteorológiai esemény jellemezte, többek között számos aszály és áradás következett be az év során az Unió különböző régióiban. Ezek az események hatással vannak a mezőgazdasági termelők outputjára és bevételeire, illetve a szokásos agronómiai gyakorlatok végrehajtására és ütemezésére, jelentős alkalmazkodási kényszer alatt tartva az említett termelőket. Az Ukrajna elleni orosz agresszió miatti magas energia- és inputárak, illetve megélhetési/inflációs költségek, továbbá a megváltozott nemzetközi kereskedelmi folyamatok és Ukrajna támogatásának szükségessége további bizonytalanságot és piaci nyomást eredményeznek.

(4) Az utóbbi időben a mezőgazdasági termelők jövedelme zsugorodott, és különösen a gabonafélék ára jelentősen csökkent 2022-höz képest. Az EU-27 gabonatermelésének értéke a 2022. évi 80,6 milliárd EUR-ról 2023-ban 58,8 milliárd EUR-ra esett vissza, vagyis 27 %-kal csökkent, ami az alacsonyabb gabonaáraknak tudható be.

(5) Az egyidejű geopolitikai események és szélsőséges időjárási események közelmúltbeli együttes bekövetkezése miatt a mezőgazdasági termelők nehezen tudják betartani azt a követelményt, hogy a szántóterületek egy minimális hányadát nem termelési célú területként vagy tájképi elemként tartsák fent, ami bizonyos esetekben rövid távon jelentősen befolyásolhatja bevételeiket és veszélyeztetheti tevékenységeik életképességét.

([1]) HL L 435., 2021.12.6., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.

(6) Következésképpen lehetővé kell tenni, hogy a tagállamok a 2024-es igénylési év tekintetében kivételes és ideiglenes jelleggel engedélyezhessék a mezőgazdasági termelőknek, hogy más módokon teljesíthessék a 8. sz. GAEC-előírás első követelményét. Ez a lehetőség, amely szerint a mezőgazdasági termelők és más kedvezményezettek úgy is teljesíthetik az említett előírás első követelményét, hogy a mezőgazdasági üzem szintjén a szántóterület legalább 4 %-át nem termelési célú területeknek vagy tájképi elemeknek szentelik, abba beleértve a parlagon hagyott földterületeket és/vagy a nitrogénmegkötő növényeket és/vagy a köztes kultúrákat is, javítaná a mezőgazdasági termelők életképességét, nagyobb rugalmasságot biztosítva számukra a tekintetben, hogy mely területek révén teljesítik azon kötelezettségüket, hogy a szántóterületek egy részét a biológiai sokféleség növelésének céljára használják fel. Ez kevésbé korlátozná a szántóterületek felhasználásának módját, és csökkentené a bevételkiesést, miközben továbbra is biztosítana némi környezeti előnyöket.

(7) A nitrogénmegkötő növények és a köztes kultúrák alkalmazása számos környezeti előnnyel jár a talajegészség szempontjából, többek között a talaj biológiai sokfélesége és a tápanyag-kimosódás elkerülése terén. A biológiai sokféleség szempontjából további előnyöket jelent az a követelmény, hogy a növények termesztése során mellőzni kell a növényvédő szereket. Abban az esetben, ha a 8. sz. GAEC-előírás első követelményének való megfelelést biztosító földterületen a fő növénykultúrát követően növényvédő szerek nélkül köztes növénykultúrát termesztenek, a tagállamoknak 1-es korrekciós együtthatót kell alkalmazniuk, figyelembe véve a mezőgazdasági termelők által a 2024-es igénylési évre vonatkozóan már meghozott azon gazdálkodási és vetési döntéseket, amelyek nem módosíthatók többletköltségek nélkül.

(8) Az eltérésnek a 2024-es igénylési évre kell korlátozódnia, nem érintheti a 2024. utáni évekre vonatkozó szabályokat, és a mezőgazdasági termelőket sújtó fent leírt nehézségek kezeléséhez feltétlenül szükséges mértékre kell szorítkoznia, elkerülve azt, hogy indokolatlanul veszélyeztesse a 8. sz. GAEC-előírás azon célkitűzését, amely az ágazat hosszú távú fenntarthatóságának jegyében a mezőgazdasági üzemek biológiai sokféleségének javítására törekszik. A 8. sz. GAEC-előírásra vonatkozóan az (EU) 2021/2115 rendelet III. mellékletében felsorolt másik három követelmény, beleértve a tájképi elemek megőrzésére vonatkozó követelményt is, a 2024-es igénylési évre továbbra is alkalmazandó marad.

(9) Mivel a GAEC-előírások az agrár-ökológiai programok és az agrár-környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások alapfeltételeinek részét képezik, helyénvaló szabályokat megállapítani az alapkövetelmények betartására vonatkozóan arra az esetre, ha egy tagállam alkalmazza a 8. sz. GAEC-előírás első követelményének alkalmazásától való eltéréseket. Tiszteletben tartva azt az általános elvet, amely szerint kifizetések csak a GAEC-előírásokon túlmutató kötelezettségvállalásokra nyújthatók, továbbá a közös agrárpolitika (KAP) zöldítési struktúrájának részét képező beavatkozások ambícióinak megőrzése érdekében elő kell írni, hogy a 2024-es igénylési évre vonatkozó agrár-ökológiai programok és agrár-környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások keretében csak olyan kötelezettségvállalások esetében folyósíthatók kifizetések, amelyek túlmutatnak a 8. sz. GAEC-előírás első követelményének teljesítésére vonatkozóan e rendeletben meghatározott új lehetőségen.

(10) A 8. sz. GAEC-előírásnak a tagállamok által a KAP stratégiai tervekben meghatározott alkalmazásától való eltérés lehetősége nem érinti az (EU) 2021/2115 rendelet 109. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja szerinti azon kötelezettséget, hogy a KAP stratégiai tervekben ismertetni kell az említett rendelet III. mellékletében felsorolt minden egyes GAEC-előírás tekintetében az uniós előírás teljesítési módját és a kapcsolódó elemeket.

(11) Annak érdekében, hogy az e rendelet által engedélyezett eltérések a céljukat hatékonyan szolgálják, és tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági termelőknek meg kell hozniuk a 2024-es tavaszi vetésekre vonatkozó döntéseiket, az eltérések alkalmazásáról mielőbb határozni kell. A tagállamoknak ezért az e rendelet hatálybalépésétől számított 15 napon belül meg kell hozniuk határozatukat, és erről értesíteniük kell a Bizottságot az általa az (EU) 2017/1185 bizottsági végrehajtási rendelet ([2]) értelmében rendelkezésükre bocsátott információs technológián alapuló rendszeren keresztül. Az említett határozatokat az (EU) 2021/2115 rendelet 119. cikke szerinti, a KAP stratégiai terv módosítására irányuló első kérelemmel együtt bele kell foglalni a KAP stratégiai tervekbe. Tekintettel arra, hogy biztosítani kell az időben történő végrehajtást, célszerű úgy rendelkezni, hogy a határozatok ne legyenek a Bizottság jóváhagyásához kötve.

([2]) A Bizottság (EU) 2017/1185 végrehajtási rendelete (2017. április 20.) az 1307/2013/EU és az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a Bizottsághoz eljuttatandó információk és dokumentumok továbbítása tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint számos bizottsági rendelet módosításáról és hatályon kívül helyezéséről (HL L 171., 2017.7.4., 113. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2017/1185/oj).

(12) Alapvető fontosságú az eltérések alkalmazásának nyomon követése. A tagállamoknak ezért jelentést kell tenniük a Bizottságnak a vonatkozó adatokról, illetve kvalitatív értékelést kell készíteniük az eltérésnek a kitűzött céljára és a 8. sz. GAEC-előírás első követelményének fő célkitűzésére gyakorolt hatásáról.

(13) A 8. sz. GAEC-előírás első követelménye a tagállamok KAP stratégiai terveiben meghatározott egyes agrár-ökológiai programok alapkövetelményét alkotja. Az agrár-ökológiai programok keretében kötelezettséget vállaló mezőgazdasági termelőknek meg kell felelniük az adott programokra vonatkozó alapkövetelményeknek ahhoz, hogy részesülhessenek a megfelelő kifizetésekből. Előfordulhat azonban, hogy a tagállamok KAP stratégiai terveiben jelenleg szereplő agrár-ökológiai programok nem minden esetben úgy kerültek kialakításra, hogy a mezőgazdasági termelők figyelembe vehessék a 8. sz. GAEC-előírás első követelményének, mint a program alapkövetelményének teljesítéséhez kapcsolódó, e rendeletben előírt új lehetőséget. Ez megakadályozhatja a mezőgazdasági termelőket abban, hogy ezen agrár-ökológiai programok keretében kötelezettségeket vállaljanak, mivel azokat nem tudnák kombinálni a 8. sz. GAEC-előírás első követelményének való megfelelés e rendeletben meghatározott új lehetőségével; ez pedig további hatással lehet tevékenységeik életképességére.

(14) Annak érdekében, hogy azok a mezőgazdasági termelők, akik 2024-ben a KAP stratégiai terveknek megfelelően a 8. sz. GAEC-előírás első követelményén mint alapkövetelményen alapuló agrár-ökológiai programok keretében kötelezettségeket vállalnának, teljes mértékben részesülhessenek az e rendeletben meghatározott eltérések előnyeiből, és ennek következtében az eltérés maradéktalanul kifejthesse hatásait a mezőgazdasági termelői tevékenységek életképességének javítására, a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a 2024-es igénylési év tekintetében a kérelmek benyújtásához képest kellő időben módosításokat hajtsanak végre és alkalmazzanak a szóban forgó agrár-ökológiai programokban. E célból a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy KAP stratégiai tervükben a módosítások Bizottság általi előzetes jóváhagyása nélkül hajtsanak végre és alkalmazzanak ilyen módosításokat. Az (EU) 2021/2115 rendelet 119. cikkétől való ezen eltérést azokra a módosításokra kell korlátozni, amelyek feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy a KAP stratégiai tervekben meghatározott érintett agrár-ökológiai programok igazodjanak a 8. GAEC-előírástól e rendelet által engedélyezett eltérésekhez.

(15) Annak érdekében, hogy az agrár-ökológiai programoknak az e rendeletben előírt eltérés alapján benyújtott módosításairól a Bizottságnak küldött értesítések ugyanazon az elektronikus adatcsererendszeren keresztül kerüljenek benyújtásra, mint az (EU) 2021/2115 rendelet 119. cikke szerinti, a KAP stratégiai tervek módosítására irányuló kérelmek, a tagállamoknak ezeket az értesítéseket az (EU) 2021/2289 bizottsági végrehajtási rendelet ([3]) 3. cikkében említett „SFC2021” elektronikus adatcsererendszeren keresztül kell benyújtaniuk.

(16) A jogbiztonság és az (EU) 2021/2115 rendelet VII. címében említett teljesítménykeret megfelelő működésének garantálása érdekében az agrár-ökológiai programoknak a tagállamok által e rendelet alapján végrehajtott és alkalmazott módosításait a Bizottságnak utólagosan jóvá kell hagynia. Az (EU) 2021/2115 rendelet 119. cikkétől való eltéréssel élő tagállamoknak ezért a Bizottság jóváhagyását kell kérniük az agrár-ökológiai programok e rendelet alapján végrehajtott és alkalmazott módosításaihoz oly módon, hogy a szóban forgó módosításokat belefoglalják a KAP stratégiai terv következő módosítására irányuló, az említett rendelet 119. cikkének (1) bekezdése szerinti kérelembe.

(17) Annak érdekében, hogy garantálva legyen a jogbiztonság azon mezőgazdasági termelők számára, akiket érintenek a 8. sz. GAEC-előírás első követelményén mint alapkövetelményen alapuló agrár-ökológiai programoknak a 2024-es igénylési évre vonatkozó, az e rendelet szerinti eltérés alapján végrehajtott és alkalmazott módosításai, meg kell állapítani az említett programok módosításairól a Bizottságnak küldendő értesítések határidőire és tartalmára vonatkozó szabályokat.

(18) Mivel a 8. sz. GAEC-előírás első követelményén mint alapkövetelményen alapuló, a tagállami KAP stratégiai tervekben meghatározott agrár-ökológiai programok módosításai befolyásolhatják az EMGA-ból finanszírozott kiadások támogathatóságát, a 119. cikktől való eltérés maradéktalan hatékonyságának biztosítása érdekében helyénvaló eltérni az (EU) 2021/2115 rendelet 86. cikkének (2) bekezdésében meghatározott szabályoktól is azon időpont tekintetében, amelytől kezdve az érintett kiadások az említett módosítások következtében elszámolhatóvá válnak.

([3]) A Bizottság (EU) 2021/2289 végrehajtási rendelete (2021. december 21.) az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a KAP stratégiai tervek tartalmi ismertetése és a biztonságos adatcsererendszer tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 458., 2021.12.22., 463. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/2289/oj).

(19) Tekintettel arra, hogy a tagállamoknak határozataikat kellő időben, még a mezőgazdasági termelők 2024. tavaszi, vetéssel kapcsolatos döntéseinek véglegesítése előtt kell meghozniuk, e rendeletnek sürgősen, az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon hatályba kell lépnie.

(20) A közös agrárpolitikával foglalkozó bizottság az elnöke által megállapított határidőn belül nem nyilvánított véleményt.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

*1. cikk*

**Eltérés a 8. sz. GAEC-előírás első követelményétől a 2024-es igénylési év tekintetében**

(1) A földterületek jó mezőgazdasági és környezeti állapotára (GAEC) vonatkozó 8. sz. előírás első követelményétől eltérve a tagállamok dönthetnek úgy, hogy a 2024-es igénylési év tekintetében a mezőgazdasági termelők és az említett előírás hatálya alá tartozó egyéb kedvezményezettek úgy is teljesíthetik az előírás első követelményét, hogy a mezőgazdasági üzemek szintjén a szántóterületek legalább 4 %-át a következőknek szentelik:

– nem termelési célú földterületek és tájképi elemek, beleértve a parlagon hagyott földterületeket is, és/vagy

– nitrogénmegkötő növények, és/vagy

– köztes kultúrák.

A köztes kultúrákat és a nitrogénmegkötő növények termesztése során mellőzni kell a növényvédő szerek használatát. A tagállamok a köztes kultúrák esetében 1-es korrekciós együtthatót alkalmaznak.

A tagállamok által az (1) bekezdés alkalmazásában hozott határozatok 2024. január 1-jétől alkalmazandók.

(2) Azoknak az (EU) 2021/2115 rendelet 31. cikkében említett agrár-ökológiai programoknak, valamint az ugyanazon rendelet 70. cikkében említett agrár-környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalásoknak az alkalmazásában, amelyeket a tagállamok a KAP stratégiai tervükben meghatároztak, a 2024-es igénylési évre vonatkozóan az e cikk (1) bekezdésében említett határozatokat hozó tagállamok biztosítják, hogy amennyiben egy mezőgazdasági termelő úgy dönt, hogy az (1) bekezdésben foglalt követelmény alapján tesz eleget a 8. sz. GAEC-előírás első követelményének, kifizetéseket csak olyan kötelezettségvállalásokra lehessen teljesíteni, amelyek az említett rendelet 31. cikke (5) bekezdése első albekezdése a) pontjának és 70. cikke (3) bekezdése első albekezdése a) pontjának megfelelően túlmutatnak az említett követelményen.

*2. cikk*

**Határidő, a határozatokról szóló értesítés és azok alkalmazása**

Azok a tagállamok, amelyek úgy döntenek, hogy élnek az 1. cikk (1) bekezdésében említett eltéréssel, az e rendelet hatálybalépésétől számított 15 napon belül értesítik a Bizottságot az említett bekezdés alapján hozott határozataikról a Bizottság által az (EU) 2017/1185 végrehajtási rendelet értelmében rendelkezésükre bocsátott információs technológián alapuló rendszeren keresztül.

A tagállamok az e rendelet 1. cikkének (1) bekezdése alapján hozott határozatokat belefoglalják a KAP stratégiai tervek feltételességről és GAEC-előírásokról szóló 3.10. szakaszába, a KAP stratégiai terv módosítására irányuló, az (EU) 2021/2115 rendelet 119. cikke szerinti első kérelem részeként, az első albekezdés szerinti értesítést követően.

Az e rendelet 1. cikkének (1) bekezdése alapján hozott határozatokhoz nem szükséges az (EU) 2021/2115 rendelet 119. cikkének (10) bekezdésében említett bizottsági jóváhagyás.

Az 1. cikk (1) bekezdésében említett eltérést alkalmazó tagállamok az eltérés alkalmazásához kapcsolódó adatokat belefoglalják az (EU) 2021/2115 rendelet 134. cikkében említett, 2025. február 15-én esedékes éves teljesítményjelentésbe.

*3. cikk*

**Eltérés az (EU) 2021/2115 rendelet 86. cikkének (2) bekezdésétől és 119. cikkétől a 2024-es igénylési év tekintetében**

(1) Az (EU) 2021/2115 rendelet 119. cikkétől eltérve és az 1. cikk (2) bekezdésének sérelme nélkül azok a tagállamok, amelyek úgy határoznak, hogy élnek az 1. cikk (1) bekezdésében említett eltérés lehetőségével, a 2024-es igénylési év tekintetében a Bizottság előzetes jóváhagyása nélkül végrehajthatnak és alkalmazhatnak módosításokat az (EU) 2021/2115 rendelet 31. cikkében említett, a KAP stratégiai tervekben meghatározott és a 8. sz. GAEC-előírás első követelményén mint alapkövetelményen alapuló agrár-ökológiai programokban.

E módosításoknak az első albekezdésben említett agrár-ökológiai programok azon elemeire kell korlátozódniuk, amelyek feltétlenül szükségesek annak biztosításához, hogy az említett agrár-ökológiai programok keretében kötelezettséget vállaló mezőgazdasági termelők ezeket a kötelezettségvállalásokat kombinálhassák a 8. sz. GAEC-előírás első követelményének teljesítésére az 1. cikk (1) bekezdésében engedélyezett lehetőséggel.

(2) A tagállamok úgy határozzák meg az (1) bekezdésben említett módosítások alkalmazásának kezdő időpontját, hogy a mezőgazdasági termelőknek elegendő idejük legyen e módosítások figyelembevételére.

(3) A tagállamok az (1) bekezdésben említett módosításokról azok alkalmazásának megkezdéséig értesítik a Bizottságot.

Az értesítést az „SFC2021” elektronikus adatcsererendszeren keresztül kell benyújtani. Az értesítésnek tartalmaznia kell az agrár-ökológiai programok első bekezdésben említett módosításainak leírását, valamint annak magyarázatát, hogy miért van feltétlenül szükség az (1) bekezdésben leírt módosításokra.

(4) A tagállamok csak egyszer élhetnek az (1) bekezdésben említett eltéréssel.

(5) A tagállamok az (1) bekezdésben említett módosításokat belefoglalják az (EU) 2021/2115 rendelet 119. cikkének (1) bekezdése szerinti, a KAP stratégiai terv módosítására irányuló következő kérelmükbe.

(6) Az (EU) 2021/2115 rendelet 86. cikkének (2) bekezdésétől eltérve a KAP stratégiai terveknek az első bekezdésben említett módosításai következtében elszámolhatóvá váló kiadások a (3) bekezdésben említett értesítés időpontjától támogathatók az EMGA-hozzájárulásból.

*4. cikk*

**Hatálybalépés**

Ez a rendelet *az Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2024. február 12-én.

*a Bizottság részéről*
*az elnök*
Ursula VON DER LEYEN